

ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 48 ՏԱՄՆԵՒԶԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Զորքաբեր, 18 Մարտի 1898 Զորքաբեր, 18 Մարտի ՏԱՄՆԵՒԶԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 48

Տարեկան 10 րուբլի, վեց ամիս 6 րուբլի, երեք ամիս 3 ր. 50 կ. Խմբագրություն հասցեն՝ Тифлисе, Редакция „Нор-Даръ“ Խմբագրություն բաց է ամեն օր (բացի առիթներից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Ցայտարարությունները ընդունվում են ամեն լույսընկած: Ցայտարարությունները բաժին 2 կ., բեկամների համար՝ կրկնապատիկ կամ Tiflis, Rédaction „Nor-Dar“

Ա Ջ Դ

Նորմալ օրվան չարանակ Վերո-Գար-ը ստանում են և մինչև այսօր բաժանորդագրված չեն ուղարկել, պէտք է շտապեն ուղարկել իրենց պարտքը եթէ չեն կամում, սը Վերո-Գար-ը առաքումը դադարեցնել թերթիս վարչությունը:

Սոյն աղբյուր վերաբերում է և Ներդա-յում, Պարսկաստանում և այլ հեռավոր երկրներում Վերո-Գար-ը ստացողներին, որոնք դեռ չեն ուղարկել իրենց պարտքը:

ԲՈՎԱՆԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Առևտրականությունը և արդյունաբե-րությունը Անդրկովկասում:

Բ ր օ ն ի կ ո ն .—Լուրեր: Նամակ խմբագրություն:

Այլապագայում պատկերահանողը Մոս-կուայում:

Թ ղ թ ա կ ց ու թ ի լ ի ն ի ե .—Լայպցիգ: Բալթիկ:

Բ ա ղ ա ղ ա լ ի .—Թիբերիս: Գրե-տ: Անգլիա: Գերմանիա:

Հ ե ո ա ղ ր ի ե .—Ձերինանց Նախ-չուր:

Տ ե ղ ե կ ա ու .—Ցայտարարու-թյուն:

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՆԻ ԱՐ-ԳԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆԳՐԱՊՈՎ-ԿԱՍՈՒՄ

ԱՐԳԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Որ և է երկրի տնտեսական դրույթը-նը ապահովելու, այդ երկրի ժողովրդի վիճակը բարելավելու, նրան նվիրված և բարոյապես ապահովելու գործում մեծ աշակցություն է անում երկրի արդյունա-բերական ճիւղը:

Իւրաքանչիւր երկրի ներքինը, հան-քերը, զանազան տեսակի հարստութիւն-

ներն արդյունաբերելու համար հիմնում են գործարաններ, արհեստանոցներ և այլն, որոնց մէջ այդ երկրի չունեցող դա-նակաբեկի մի քանի տասնեակ հազար ան-հատներ աշխատում և իրենց հալած ջը-րով ապրուստ են հայթայթում: Այս-պիսով արդյունաբերական հաստատու-թյունները բացի իրենց սեպհականապե-րելի նիւթական մեծ օգուտներ տա-լուց՝ միջակ և չունեցող դասակարգե-րին բարոյապես և ներքինապես ապահովե-լով հանդերձ, մեծ ծառայություն են ցույց տալիս երկրի ծաղիկելու, առաջա-դիմելու գործին:

Թէ արդյունաբերությունը գործը ինչ-ապահովում բարձրացնում է որ և է երկրի տնտեսական դրույթը, թէ ճիւղերի զարկ է տալիս այդ երկրի օր աւուր-ծողիկուն, առաջադիմելուն, դրա ապա-ցույց կարող են լինել արհեստան Ներո-պայի պետությունները ընդհանրապես և Գերմանիան մասնաւորապես: Վերջինս արդյունաբերական գործում Ներդա-յում միւս պետություններից զերազանցել է:

Արդյունաբերությունը Գերմանիայում շարունակ առաջադիմում ծաղկում է՝ շը-նորհիւ արհեստագիտութեան և արդյու-նաբերութեան վերաբերելու մասնակի-տական հաստատութիւնների, որոնցից իւրաքանչիւր տարի հարելուաւր երկա-սարդ թթած ուժեր, նոր գիտելիքներով ղեկավար դուրս գալով, նուրբում են հայրենիքի արդյունաբերութիւնը ծաղի-ցնելու գործին՝ շարունակ բարեփոխելով դէպի լաւը, հույսով և անհատական պահանջի համաձայն, նորի վերափոխե-լով, նոր-նոր գիտելիք, մեքենաներ հա-րելով և արդյունաբերութեան բոլոր ճիւ-ղերը կատարելագործելով:

Գերմանիան լաւ հասկանալով արդյու-նաբերութեան երկրին և ժողովրդին տա-լիք օգուտները, ընդարձակում է արդյու-նաբերական գործը, ուստի և համարեւ-ամբողջ Գերմանիան լցուած է արդյունա-բերական հաստատութիւններով: օրինակ Վեստֆալիան՝ ուր բազմաթիւ երկաթի գործարաններ կան, որտեղից մի քանի

—Մարիան, դէ էտ ա ինքը իր նշա-նածը շուկել ա էլի, էլ մեզ ընչի՞ իր կան-չում:

—Ում ա շուկել, Բիքի ջան, հարցրեց Վարդան պապը, որ ահա՛նքնի ծանու-թիւնից լաւ էլ լաւ: Բիքին նրա ախա-նի ընկնելով գոռաց, թէ՛ պապը... «Զի-րինանց ջամոյի աղջկանը, Զիրինանց ջամոյի աղջկանը»:

—Ո՛հոյ ա քե մատաղ. մանիլ, գլի, կարիլ, գործիլ, ձեկի, կտրիլ, մաղիլ լա-խալիլ, կիթիլ, մէրիլ գիդոյ:

—Գիդոյ, պապի ջան, լաւ:

—Զորմքոր ա, խնջօր ա, լաւ ոտը լու-նալ, զոնաղի ձեկի ջուր ածիլ գիդոյ:

—Հա:

—Սիրունութիւն ո՞նի:

—Սիրունութիւն խօսք չկայ, անիւ-ման ա:

—Ասեցիք ո՞ւմ աղջիկն ա՞, —կրկին հար-ցրեց Վարդան պապը:

—Զիրինանց ջամոյի, ջամոյիգիտիլ:

—Զամոյիգիտիլ, հա՛, լաւ կնկայ աղ-ջիկ էք ուղիւ որդի:

—Ուղիւր, պապի՛, իրաւունք ես տալի՛: Գնացէ՛ք նշան դրէ՛ք, Անտո՛ժ վերջը բարի անի, Անտո՛ժ անփոշման անի...

—Ա՛յ ողորմի ձեք տալին ու պապի՛ն, պրծանի:

հարկը միլիոն պոլո ամեն տեսակից եր-կաթիներ է արտադրում: միայն Հէօրդ-ի գործարանը տարեկան 75 միլիոն պոլո երկաթ է պողպատ է արտադրում: Վե-րին Սիլիլիայում և Լեհաստանին սահ-մանակից Գերմանական երկրում նոյնպէս բազմաթիւ գործարաններ են հիմնուած, որտեղից արտադրում է երկաթ, ապա-կի և շատ տեսակի ապրանքներ, որոնց մեծ մասը ներմուծում է լայնածաւալ Ռուսիա, Անգլիոյից և Անգլիոսպեան երկրներից: Գերմանիայի իւրաքանչիւր մի անկիւնում մի քանի տասնեակ գոր-ծարաններ կարելի է թուել: Նոյնիսկ վորդիլի Ռուսիայի քաղաքում 4—5 նշա-նաւոր գործարաններ կան, որոնցից ա-ւելի նշանաւորներ են Գոպիլը, Գորցի, Ֆելիլի և Բեօկիլի գործարանները: որոն-ցից առաջինը գոյութեան հարկը տարին վաղուց լրացել է: Այս գործարանները ար-տադրում են խաւոտեղէն, սղոցներ և այլ շատ տեսակի արհեստաւորական գոր-ծիքներ, որոնք մեծ մասամբ նոյնպէս ներմուծւում են մեր երկրից:

2ը նայելով որ մի ժամանակ արդյու-նաբերական գործում առաջին տեղը ըն-նում էին Անգլիան և Ֆրանսիան, սակայն այս վերջի 10—15 տարուց ընթացքում Գերմանիան նրանցից զերազանցել է և աճող կերպով մըցում է Անգլիայի և Ֆը-րանսիայի արդյունաբերութեան դէմ: Գը-րմանացի գործարանատէրերը շարունակ աշխատում են իրենց արտադրած ապ-րանքները անպիտակման և ֆրանսիա-կանից աւելի արժան շոտեցնել և այդ արժանութեան պատճառով էլ ճնշում են անպիտակման և ֆրանսիական ապրանքնե-րին: Գերմանական արդյունաբերութեան գործը այժմ միայն մի գործը ախոյեան ունի, որ է Ամերիկան:

Նւ որովհետեւ արդյունաբերական գոր-ծը Գերմանիայում հաստատ հիմունքների վրայ է դրուած և օր աւուր հսկայական քայլերով առաջադիմում է, այդ պատ-ճառով էլ երկրի տնտեսական դրույթը-նը, ժողովրդի առօրեայ ապրուստն օր աւուր բարելաւում է: Բանուր դասա-

կարգը իւր հայրենիքում զբաղմունք, ապ-րելու միջոց ունենալով, մաքից էլ չէ անցնում զաղթել ուրիշ երկրի, ապրուստ հայթայթելու, ինչպէս որ մեզ մօտ, Ան-գլիոյից և Բեռլինից երկրներ են անում, որոնք թողնելով տուն տեղ, ընտանիք, ծնողը զաղթում են Անգլիոսպեան երկրի հե-ռու քունջ ու պուճարները իրենց և ըն-տանիքի համար ապրուստ ձեռք բերելու: Արդյունաբերական գործը Գերմանիայի բանուր դասակարգին սովորեցնում է աշխատասիրութիւն, վարժեցնում է նը-րան հալալ քրտնքով աշխատանքի և այդ պատճառով էլ աւագակութիւններ, թաւանիւր նպատակաւ մարդասպանու-թիւններ տեղի չեն ունենում այնտեղ, ինչպէս որ Անգլիոյից և Ամերիկայից:

Ահաստատել արդյունաբերութեան գոր-ծը հետաքրքրում է իւրաքանչիւր մի եւրոպացու: Նրանք իրենց հայրենիքից էլ դուրս աշխատում են արդյունաբերու-թեամբ պարագել, շահագործել օտար երկրի հարստութիւնները: Ուստի նրանք իրմում են ամեն կողմ, ուր որ հանքի նշան կայ: Վերջին տարիներս Ներդա-յից արշաւանք են սկսել դէպի հարա-ւային Ռուսիա և Անգլիոյից: Հարաւա-լին Ռուսիայում Ներդա-յից հիմնել են գործարաններ և աճող կերպով շահագոր-ծում են երկրի երկաթահանքերը: Բանի տարիներէի ի վեր Նովոռուսիյսկում գո-յութիւն ունի ցեմենտի մի գործարան՝ որը ամբողջ Ռուսիային, Անգլիոսպեան և Անգլիոյից երկրներ ցեմենտ է մա-տակարարում, այդ գործարանը նոյնպէս պատկանում է Ներդա-յից ընկերու-թեան: Հարաւային Ռուսիայում եւրոպացի արդյունաբերողների թիւը օր աւուր ա-ւելանում է և այս երկայի Նկատուած է նոյնպէս մեր երկրում, որի մասին խօ-սելիս է մեր նպատակը:

Ալֆա.

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Մոսկուայից՝ Լադարեան ճիւղաւորից

—20ի գցեցէք, ում ընկնի, նա գնայ:

—Պապն աւրմ ա չօր գցեցէք, այ հա-լալ բան. ամենք ձեք չօր հաղթեցէք:

Սարգիս ապի, դու խառլ գնա:

—20ի մեծը չի գցել. թող արդար ձեռով գցուի, Գիքօ ջան, լալիք, գնա դուս տակին խառլ կաց. —ասացին միւ-նեք: Ամեն ոք իւր չօր պատարա-տեց. երկսան եկաւ 20ի երկը բաժանեց: Հարաւային չօրը (վիճակը, քունջ) ըն-կաւ Անախատ տատին:

—Գէ վեր, Անախատ տատ, վեր գնա, գիշեր ա գառնը, խնամիր կըքնեն... — շտապեցին Անախատ ծերերն ու պա-ռուները: Անախատ տատը նոր մըթանէն հազաւ, չուանի չափ գօտիկը մէջը փա-թաւեց, քոչերն ունենաւ առաւ և երի-տատարներէից մէկի հետ ձեռնափայտը գիճաւ տալով հարաւային գնաց Զիրի-նանց տուն, իսկ մնացող նահապետներն և նահապետահիւր շարունակեցին իրենց գիտութիւններն անկ' սերոյ, նշանա-գրութեան և պապի, ամուսնութեան մասին մինչև Անախատի վերադառնալ:

—Մարիան ջան, սիրահարութիւնը որ կա՞ կրակից էլ թիւնդ բան ա: Գրակի առաջը կտրոււմ ա, ամա սէրի առաջը ոչ մի բան կտրել չի կարող. նրան ջա-հէի սրբից հանիլ չի լիլ: Զատ վախտ ջահէնին լաւ ընարողութիւն չեն անըմ,

մենք ստացանք հետեւալ յայտարարու-թիւնը:

Պետ. խորհրդ. Դանիէլ Գարբիլեան Գանանիանի մրցանակի բարձրագոյն հաս-տատուած կանոնադրութեան 7-րդդ յօդուածի հիմամբ Լադարեան ճիւղաւորի մասնագիտական դասարանների խորհուր-դը իւր սոյն փետրուարի 7-ին կայացած նիստում վճռեց յայտարարել ի գիտու-թիւն մասնագէտների առաջիկայ երկու նիւթերը՝ երկու մրցանակի համար՝ իւ-րաքանչիւրը 600 ռուբլի:

Ա. «Հաւաքումն և դասաւորութիւն Արաբացի մասնագիտների հաղորդած տեղեկութիւնների հայաստանի և հայերի մասին՝ մինչև ԺԳ. դարու վերջը՝ ներ-կայացած նիւթերի քննական բացա-տրութեամբ հանդերձ»:

Բ. —«Նիւթեր ժամանակակից հայերի սովորութեան իրաւունքի կամ ազգային իրաւարանական սովորութիւնի»:

Չարադրութիւնները կարող են ներ-կայացուիլ հայերէն կամ ռուսերէն, ֆրան-սերէն կամ գերմաներէն:

Լաւագոյն շարադրութիւնը յիշալ իւրաքանչիւր նիւթերից մէկի մասին կը պարգևատրուի խորհրդի կողմից վեց հարկը (600) ռուբլի մրցանակով:

Եթէ առաջին կամ երկրորդ նիւթի մասին ներկայացրած շարադրութիւննե-րից երկուսը հաւասար արժանաւորու-թիւն ունենան, խորհուրդը կարող է բաժանիլ մրցանակը երկուսի հեղինակ-ների մէջ:

Չարադրութիւնները պէտք է ներկա-յացուին ոչ ուշ քան 7-ն օգոստոսի 1900 թ.:

Վերաւորուեց ճիւղաւորի Վ. Միլլեր. Գարուրդար Խորհրդ. Գ. Խալաթեանց:

Տարեկան նահանգի մի խոշոր հողա-տէր, իշխան Լ. Մ. Գալիցիին, երկրագոր-ծական և պետական կայտաւորների մի-նիստութեան 100,000 ռ. է ներկա-յացրել, խնդրելով, որ այդ գումարի առ-կանքից Կայսր Ալեքսանդր III-ի ան-ւան պրեմիաներ նշանակուին այդեղոր-

սէրով խաւում են, ծառայելու մէջ են ընկնում թողնել չեն, ամա զրանից փիս բաներ են առաջ գալի՝ մահ, բաժանու-թիւն, չհասուիթիւն, հաղար ու մի փոր-ձանք: Փառք Անտո՛ւ, մեր ջահէլը ոչ մի բանով սխալուել չի, աղջիկը ոչ մի պակասութիւն չունի, ամա ինձ ընկնց տ լիւմ թէ՛ հասա պէտք ա լի, մի մարդ զրկեցէք տէրաւրին հրցին:

—Ի՛նչ կողմից պէտք ա չհառ լի, նա՛ դան տատի:

—Զիրինանց ջաքարի աղջիկը մեր խնամի Սահակի տղի կնիկը չի:

—Հա՛. դէ զրկեցէք, զրկեցէք, առաջուց խնամար լաւ ա, եղոյ բաներին կըքժա-րանայ:

—Անտո՛ժ ոչ անի, որ չհաս գուս դայ, Արէն իրան կըսպանի... վախում եմ... —Նկատեց ամենին տեղեկալ Մարիան ա-բիլը:

—Անտէր լի սէրը, համ լաւ բան ա, համ դէլ բան ա... Միանիւր մ, որ Քրդէլանցի աղջիկն իրան բացըը քարի գլխիցը ներքի չալուեց:

—Հա՛, ոնց չի միանիւր, սէրը չէք, որ Միլիանի կնիկաւոր թաւան տղին գժուացրեց, Միլիանի աղէն խո՛ւ ոտով գլխով կորաւ:

—Մէկէլ տարին նալանիլ աղէն նա-ղայանց աղջկան սերեց, աչքի մինը չիլ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՃԻՐԻՆԱՆՑ ՆԱԽՈՒՆԸ *)

(Վ. Է. Պ)

—Սարգիս ջան, էլ խի՛ ես չարանըմ, խմացել ենք, ամա հրատապել չենք:

—Ի՛նչ ո՞ր հրատապել չէք, հրատապէ՛ք: Մարիան աբիլն ամեն բան գիդայ, գի-դայ, որ մեր տղէն գիշեր ցերեկ Զիրի-նանց նախշունի վրայ ա մտածըմ, մեր հարսնացուն նախշունն ա, գիդայ, որ Արէլը նրան էնքան սիրում ա, որ քիչ ա մնում խելըհան լի. ոնց ա սլուում Զի-րինանց տան գլխով ա անց կենըմ, ձան ա պատում տակուն ա գալի, ամա էլի դէս ու գէն ա ընկիլ...

—Հա, բիսին (Արէլը) օր օրի վրայ մաչւում ա, որովք ա մեզ բան չի տըմ, ամա նշանիկիցն ըրեմ ա, որ կըրպուր չի համբերի, ասիլ դի. էն անցիկնող կի-բակի օրը որսի միջց ամենից շատ բա-ժինը նրան (Զիրինանց) տունը դրկեց... դրանցով նա մեզ հասկացնում ա, որ ինքը սիրում ա նախշունին, նշանուել ա ուղըմ... Այստեղ Մարիան աբիլն ամեն բան պարզեց:

*) Տես Վերո-Գարը № 47.

ԿՐԵՏԷ.—(Berl. Tag.)—ը մոսկովյի
Անդրկային և Ֆրանսիային մի ընդունելի
նոր ծրագրի է վերաբարձու Կրեմլի լիւրե
րի լուծման համար: Այդ լրագրի 4. Պո
սի Թղթակցը մի ինչ որ մասնաւո
նամակից իմացել է, որ անդկայինները
առանձին ու ֆրանսիայինները գնում են
Կրեմէից բացառապէս սոկոլոյն Թուրքեր
հոյները տեղ-տեղ՝ փողով, տեղ-տեղ՝ հա
ցով: Անտարական շահագործմի կան մա
սին, Թղթակցի կարծիքով, իսպա չի կա
րող լինել այդտեղ, որովհետեւ կար
են տասնեակ, զուցէ հարիւրաւոր տարի
ներ անցնել, մինչև որ Կրեմէի հող
կառողագոյս իւր նախկին սովէքը ստո
նար: Ուստի եղբայրացութիւնը թէ էն հա
մարձակ, լայց այլ է. Պետութիւնին
ի հարկէ, ինքնավարութիւն կան կողմ
և այլ երկերը աւարական զորութեան
մէջ կըզինեն Թիւրքիայի վերաբնութար
այց իրենց կըվերադաշեն pied-à-terre-ի
կայսրնոր Կոնստանդնուպոլսի կողմէն:

ներով ամբիւր նաւահանգիստ կամ նաւա-
շինարան: Կողմում խաղաղութիւնն ապա-
հովելու համար թուրքերից կառնուին
իրենց սեպական հողերը և մահմեդա-
կաններին թող կըտրուի ապրել կղզու
միայն եւրոպական մասերում:

—«Standard»-ի Կանէի թղթակցի ա-
սելով, Ջաւադ փաշան հեռագիր է ստա-
ցել իւր Կառավարութիւնից, որի մէջ
հրամայում է նրան կրեւտացիներին յայ-
տարարել, որ ճիշտ չէ այն լուրը, թէ
բոլոր պետութիւնները համաձայնութիւն
են տուել արքայազն Գէորգի թեկնա-
ծութեանը:

ԱՆԳՆԻՆ. — «Նով. Վր.»-ի Լոնդոնի
թղթակցի ասելով, Գլազգոյի հիւան-
դութիւնը խիստ մեծ երկիր է ազգում:
Նա գնացել էր Անգլիայի հարաւային
կողմերը—Բաննոուս, բայց այդ երկրի
գեղեցիկ ու ջուրը չորացնելն նրան:
Այսուհետեւ «մեծ ծերունին» այլ ևս մտա-
ղիլ չէ հեռանալու հոլանդերին իւր գը-
ղեակից: Նրան բռնում են վերադառնալու:
Գլազգոյում պահպանում է իւր մտածո-
ղութեան կատարեալ պարզութիւնը և
մեծ խոնարհութեամբ սպասում է իւր
վախճանին: Ամեն կուսակցութեան պառ-
կանող անդակցիներն անխտիր խորին
ցաւ են յայտնում «մեծ ծերունու» հի-
ւանդութեան համար:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Փրիւքսիսթուէից հա-
ղորդում են դարձում միւս մեծ մարդու
հիւանդութեան մասին: Բիսմարկի գը-
րութիւնն այն ատիկան վատացել է, որ
նա այլ ևս չի կարողանում իւր սովորա-
կան դրոշմները կատարել ոտով:

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ՈՒՆԱՅԻՆԳՏՈՆ. — «Մէն» չորհրդակցի կը-
ծանման գործը քննող յանձնաժողովը
յայտարարում է, որ պայմանը գրգռի է
եղել, բայց չի վկայում, թէ ում վրայ է
ընկնում պատասխանատւութիւնը և ինչ
ընտելութիւն է ունեցել պայմանը: Սա-
կայն վկաների ցուցմունքներով հաստա-
տւած է, որ պայմանն առաջացրած է
ջրի տակ անցկացրած ակնով:

Կ. ՊՈԼՆՈՎ. — Քիւզնով կատարուած
սպանութեանց գործի համար Ուքրէն
գնացած վճարաւիճ ատենադատար-
անց մի բուլղարացու՝ մահաւան պատժի,
11 բուլղարացու 15 տարի բերդարգելու-
թեան, իսկ միւս մեղադրեալներին վերա-
բերմամբ, որոնք բացակայ են, որոշեց
արքունի գրաւել վրանց գործերը:

ՌԵՏԻՆՈՎ. — Բրիտանական իւրիստ
տախանները միջև արհմանդակ կու տե-
ղի ունեցաւ:

ՆԻՒԻՐՈՎ. — Կառավարութիւնը Սպա-
նիային կը յայտնի— եթէ դեռ չի յայտնել
— որ գրութիւնը Կուբայում անտանելի
է դարձել, և պատեղադմական գործո-
ղութիւնները պէտք է դադարեն:

ԼՈՆԴՈՆ. — Ծովակալ Սիկարը յայտա-
բարեց, որ եթէ «Մէն»-ի կործանման
գործը քննող յանձնաժողովը որոշէր,
թէ ով է պատասխանատու, նա կատա-
րած կըլինէր իւր պարտքը: Ինչ վերա-
բերում է այն բանին, որ Սպանիան
պնդում է, թէ հաւանական նաւահանգի-
ստում ականներ չեն դրուած, այդ մասին
Սիկարն ասաց. «Եթէ այդ նաւահանգիս-
տին իմ լինէր, ևս այնպիսի ջրի տակ
տականներ կըլինէին, որովհետեւ այդ նաւա-
հանգիստի ջրերը խիստ յարմար են այդ
պիսի պաշտպանութեան համար: Սպա-
նիայի հերքումները ոչ մի հիմք չունենա-
ն: Միջնորդ դատարանի խնդրի վերաբե-
րմամբ Սիկարը նկատեց. «Արքամի գոր-
ծին աւելի գծուար էր, բայց և այնպէս
այդ գործը վերջացաւ միջնորդ դատա-
րանով:

ՈՒՆԱՅԻՆԳՏՈՆ. — Սպանիական պաշտո-
նական հեռագիրն ասում է. «Սպանիայի

կառավարութիւնը յայտարարում է, որ
«Մէն»-ի պայթումը պէտք է վերաբերել
ներքին պատճառին:

ԽՈՐԱԳԻՐ-ՏՐԱՏԱՐԱՐՆԵՐ
ՍՊԱՆԻԱՆԻ ՍՊԱՆԻԱՆԻԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Իմ թարգմանած՝ Բուլղար վիպասան
և բանաստեղծ Իվան Վազովի «Լժի տակ»
անունով ընդարձակ վէպն արդէն սպա-
գրւում է Ս. Պետերբուրգում և լոյս կը-
տեսնի ներկայ տարւոյ յունիս կամ յու-
լիս ամսին:

Յովհ. Արքաշեան
Ալեքսանդրապոլ 12 մարտի:

ԱՆԳՆԱՅԻՆԱՅԻՆ ՆԵՐՎՈՐՈՂԻ

Մարդատար գնացքը № 1 (ուղղակի).
Բազուկի թիֆլիս մեկնում է առաւ.
8 ժ. 30 ր., մեկնում է թիֆլիսից
Բաթում առ. 9 ժ. 15 ր., հասնում է
Բաթում 8 ժ. 28 ր.

Մարդատար գնացքը № 3 (որ փոխ-
ւում է թիֆլիսում) Բազուկի թիֆլիս
մեկնում է գիշ. 12 ժ. 6 ր., հասնում է
թիֆլիս եր. 7 ժ. 10 ր., մեկնում է
թիֆլիսից Բաթում եր. 7 ժ. 55 ր.,
հասնում է Բաթում առ. 8 ժ. 28 ր.:

Մարդատար գնացքը № 2 (ուղղակի).
Բաթումից թիֆլիս մեկնում է առ.
8 ժ. 15 ր., հասնում է թիֆլիս եր.
8 ժ. 34 ր. մեկնում է թիֆլիսից
Բազուկ առ. 11 ժ., հասնում է Բազուկ
առ. 6 ժ.:

№ 7 գնացքը թիֆլիսից Միխայ-
լովի մեկնում է օրուայ 3 ժ., հասնում
է Միխայլովի եր. 6 ժ. 32 ր.

№ 8 գնացքը Միխայլովից թիֆ-
լիս մեկնում է գիշ. 3 ժ. 45 ր., հա-
նում է թիֆլիս առ. 7 ժ. 30 ր.

ՈՒՆԱՅԻՆԱՅԻՆ ՃԱՆԱԳՐՈՒՄ

1897 թ. նոյեմ. 1-ից մինչև 1898 թ. մայիսի 1
թիֆլիսից հինգ տեղ ունեցող կառ-
քը մեկնում է առ. 8 ժ., գիշերում է
Մէլեում և հասնում է Վազիկակաղ
միւս օրը եր. 7 ժ.: Վեց տեղ ունեցող
կառքը (առանց գիշերելու) մեկնում է
օրուայ 3 ժ. և հասնում է Վազիկա-
ղ միւս օրը, եր. 5 ժ. 35 ր.

Վաղիկակաղից հինգ տեղ ունե-
ցող կառքը մեկնում է առ. 8 ժ. գիշե-
րում է Գուլաուրում և հասնում է թիֆ-
լիս միւս օրը 8 ժ. 15 ր.: Վեց տեղ
ունեցող կառքը (առանց գիշերելու)
մեկնում է եր. 7 ժ. և հասնում է թիֆ-
լիս միւս օրը եր. 8 ժ. 30 ր.

ԿԱՆԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԴԱՆՈՅ

ԳԵՆԵՐԱՐԵՐԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆԵՐՈՎ
(Սոլովյով, Մաղովայն փողոց, № 64)
(սեպտեմբերի տունը)
Հեռախոս № 230

Երթիկի հիւանդների ընհանուր ըն-
դունելութիւնն երկուշաբթի, չորեքշաբ-
թի և ուրբաթ օրերը՝ ժամը 2—4 ցե-
րեկը. վճարը հիւանդների կարողու-
թեան համեմատ, մասնաւոր ընդունելու-
թիւն՝ ամենայն օր՝ ժամը 8—10 առա-
ւօտեան—վճարը 2 ր.: Գիշերութիւն հի-
ւանդներ և ծննդաբեր կանայք ընդուն-
ւում են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժա-
մանակ, բայց այդ մասին առաջուց տե-
ղեկութիւն պիտի տրուի. վճարը որոշ-
ւում է ըստ դատակարգելի: 20 շնորհք
ձրի են: Գիշերիկի ընդունելի բաժան-
մունքը ընդունողները վճարում են 1 ր.
50 կ. մինչև 8 ր. մի օրուայից հետո
համար. ծննդաբեր կանայք ընդուն-
ւում են 1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուայից հետո:
Երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը չորեքշա-
բթի և ուրբաթ օրերը հիւանդները գե-
ղեր և նիւթեր ստանում են ընդունելու-

թեան ժամանակ ձրի: 20 շնորհքի հա-
մար 1-ական մահճակալ է դրուած իւրա-
քանչիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւոր-
ւում են նրանք տեսչի և նրա պ. պ.
ընկերների առաջարկութեամբ ձրի:

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ
Մ. ՄԿՐՏԵՆՆԵՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վիճակային Կոնսիստորիայի
կարգադրութեամբ Հաւաքարի
ԷԶՄԻԱՆՆԵՑՈՅ Ս. Գէորգ եկե-
ղեցու յարգելի ծխականները կը-
րակի, ամսիս 22-ին, առաւօտեան
11 1/2 ժամին հրաւիրւում են յի-
շեալ եկեղեցին՝ ԵՐԵՍՓՈՒՆ ԸՆՏ-
ԲԵԼՈՒ.

Թիֆլիսի բ. մասի գործակալ՝
Էմմանուէլ Գաճ. Նազարեանց.
(909) 4—1

ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԱ
(աշխարհաբար լեզուով)

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՆԵՐՎՈՐՈՎ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԵՒ
ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

հիւանդ չորս տեսարանի շինքից ժա-
մանակագրական կարգով:

Գիշեր է 1 ՐՈՒՐԻՆ:

Վաճառւում է՝ Թիֆլիս — կեղծոնական
գրաւաճառանոցում:

Մեղ գիշերները ճանապարհածախ չեն
վճարում:
Հասցէ՝ Шемаха, Священнику Тачату
Мараганьку.
10—1

ՖԱՐԿԱՐԻ

„ՏԻՍԵՐՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆ“

խորագրով աշխատութեան հա-
յերէն թարգմանութիւնը շու-
տով մասնաւոր կը յանձնուի:
Կանխիկ բաժանորդակրին է
2 ռուբլի, տպագրուելուց յե-
տոյ գիրքը կարժենայ 3 ռ.:
Հասցէն՝ Тифлисъ, Авчалская
№ 13.
ԳԵՐԳԵՐԻՆ ԳԵՆ. ՏԵՐ-ԳԱՐԵԻԼԵՆԵՆ
(894) 3—3

ԿԱՐ ՈՒ ՁԵՒԻ ՎԱՐՈՒՅԻ

Աւարտել ևմ Տիկ. Դեմետրիայի
կար ու ձեւի գլուխը ԱՏԵՍ-
ՏԱՏՈՎ, և ցանկանում եմ ունե-
նալ աշակերտութիւնը: Ուսուցման
շրջանը արժէ մի ամիս 15 ՐՈՒՐ-
ԼԻ: Հասցէն 20 ԿՈՐԵՐԻ, Վոլոդյա-
րեովայ փողոց. տուն Մարիլե-
կովի № 15 20—17

Լոյս տեսաւ
Ե. ԹՈՓՉԵՆԻՍԻ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՆՅԵԱԼԻՑ

պատմ. տեսութ.
Գիշեր է 20 ԿՈՐ.

Գիւմլ՝ Петербургъ, Васильев. Остр.
6 л. л. 17 кв. 6 Е. Топчяну.
3—3

ԼՈՅՍ ՏԵՍՆԱ

„ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԿՐՈՆԻ“

առաջին գրքիցը պետական պառ-
բատական դատարանների համար:
Գիշեր է 20 կոպ.

Վաճառւում է կեղծոնական գրաւա-
ճառանոցում և աշխատատեղի մօտ:
ԵՋԵՒԻ ԳԵՆ. ՆԵՐՎՈՐՈՎ:

(902) 4—3

ՎՐԱՅ ԱՋՆՈՒՆԱԿՆԵՐԻ ԹԱՏՐՈՆ
Հինգշաբթի, Մարտի 19-ին 1898 ամի
ԲԱԳՈՒԱՅ ՀԱՅ ԴՐԱՍՏԱՏԻԿԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ
ԳՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆՆԵՐ

ԴԵՐԵՆԵՆԵՆՆԵՐ

(LE MAITRE DE FORGES)

Կամեդիա 5 գործ,
Հեղինակութիւն Ժորժ ՕՏԵՆԻ թարգմանութիւն Ս. Արծրունու
Մանակցում են. Տիկ. Ջաբել, Մեկքեան. օր. Մարի-Հրանդ, Սիւր-Սիւր, օր. Ֆելեկեան. պ. պ. Արեւան, Ալիսանեան, Արաքեան, Մէլիք-Յովսէփեան, Պետրոսեան, Ստեփանեան, Վրոյր
Թուրեան, Օհանեան և ուրիշներ:
Սկիզբը ճիշտ ժամը 8-ին է:
Տեղերի գինը սովորական է
Տոմսակները կարելի է ստանալ ըստառապէս թատրոնի կասայում.
ԱՋԴ Կիւրակի, Մարտի 23-ին, տեղի կունենայ խմբի վերջին
ներկայացումը ի նպատակ պ. Պետրոսեանի.
(907) 2—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտարարում է ի պիտութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն մարտի
16-ին բացուած են քաղաքային ընտրութիւնը ծաղկով հիւանդ մինչև
14 տարեկան հասակ ունեցող երեխաների և հասակաւոր կանանց
ընդունելութեան համար: 2 րաւորներն ընդունուում են ձրի: Երե-
խանց հետ ընդունուում են և մայրերը: Բարակները գտնուում են
(908) Հաւաքարում, Տրոյցկի թաղից բարձր: 3—1

ՆԵՐԱՅՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԹԻՖԼԻՍԻՆ ԿԱՍՈՒԱԾ ՎԱՅՆԻՆ՝

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒԹԻՒՆ ԽՄԵՐԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

Ի նկատի ունենալով, որ վերջանում են «Պրայրակաւն օգնութեան»
1-ին հրատարակութեան վերաբերեալ հաշիւները, խորագրութիւն
խոնարհաբար խնդրում է յիշեալ ժողովածուի համար պահանջներ
կամ վճարումներ ունեցող անձերին, որ շատ քիչ ապահանջու-
մներն ու վճարումներն ուղղել հետեւեալ հասցէով՝ Москва, Зубовский
(խմբ.) бульваръ, д. 6, кварт. № 1. 5—1

ԱՆՀՐԱԾԵՂՏ ԵՒ ԱՄԵՆ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ

3 ՐՈՒՐԻՆ 50 ԿՈՐԵՐԻՆ
սե օրուայից գեղեցիկ ժամացույցներ.
Կարւում են առանց բաժնի. բանում են
խիստ ճիշդ: Մի անգամ արաշտապաշտա-
կան տպագր. տակ է: Տրւում է տպա-
գրուած կըշտապաշտութիւն: 1 րուբլի
կանխավճար տալուան պէս խիստ
սպարկում է

СКЛАДЪ ЧАСОВЪ
І ХЕЙФЕЦЪ

Варшава, Налевки, № 13.

Նոյնպիսի ժամացույցներ կանանց համար,
թանկ են մի րուբլով:

Մեծ քանակութեամբ բաղմատեալ ու-
կեալ ժամացույցներ ամեն տեսակի գիւղի,
սկսած 5 րուբլուց մինչև 14 ր.:

ՖԻՐՄԱՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ 1870 ԹՈՒՐԻՑ
(М) 2616 3—2

Ա. Ի. ՊԵՏՐՈՎԻ

ՏՊԱՐԱՆԸ

(Թիֆլիս, Գուլիկովի պրոսպեկտ, տուն № 12)

յայտարարում որ է, ստացուած են նոր քաղաքական
տառեր, զանազան սովորական հարսանիքների, երե-
կոյթների, հրաւիրութիւնների. ճաշկերպիւնների, խորտի-
ցուցակների համար և այլն: Տպագրում է ամեն տեսակ
ըլաններ և գրքեր արքունական և մասնաւոր հաստատու-
թիւնների համար առեւտրական գրքեր, հաշիւներ, ծրար-
ների մակագրութիւններ և այլն, այլ և հաշտարար դա-
տարանների համար կոշտագրեր տեղական բոլոր լեզու-
նով, արձանագրութիւններ, անդրադարձներ մատենաներ
և այլն: Բրոշիւրներ և գրքեր ուսուցելի, հայերէն, վրացի-
րէն և օտար լեզուներով: Բայց զրանից տպարանում կան
մեծ քանակութեամբ ըստառապէս տառեր աֆիշների, յայ-
տարարութիւնների և ուրիշ ծանուցումների համար:

Ռուսերէն, հայերէն և վրացերէն այցեւորները սկսած
1 րուբլուց 100 հատի համար գեղեցիկ թղթի վրայ: 10—9